

Talousvaliokunta

**TAE 2023 ja elinkeinoelämän
toimintaedellytykset**

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yleiskuva ja TEM kestävän kasvun edistäminen

- **Vuoden 2023 näkymät** taloudessa ja viennissä erittäin epävarmat. Koronakriisin jatkoksi tulleet energia- ja talouden vakauskriisi.
- Taantuman uhka on EU-alueella ja Suomen päävientimarkkinoilla
- Uuden kasvun edellytykset heikentyneet, rohkeus investoida ja hakea rahoitusta liiketoiminnan kehittämiseksi on laimentunut
- Kyky sopeutua nopeastikin muuttuvaan toimintaympäristöön on tärkeää.

Työ- ja elinkeinoministeriö

- vastaa Suomen yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöstä, työmarkkinoiden toimivuudesta ja työntekijöiden työllistymiskyvystä sekä alueiden kehittämisestä.

Ministeriö johtaa ja ohjaa

- **kasvu- sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa,**
- työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaa,
- kuluttaja- ja kilpailupolitiikkaa,
- **alue-, energia- ja ilmastopolitiikkaa sekä**
- työelämän kehittämistä,
- **työperäistä maahanmuuttoa** ja maahanmuuttajien kotouttamista

Business Finland

- Rahoituksen tavoitteena on nopeuttaa elinkeinoelämän uudistumista ja edistää uutta osaamista, kannustaa riskipitoiseen TKI-toimintaan sekä vahvistaa yritysten kilpailukykyä.
- Business Finlandin avustusmuotoinen valtuus vuodelle 2023 noin 470 miljoonaa euroa. Sisältyy kehysten mukainen lisäys T&K-rahoitukseen ja veturiyrittäjärahoitukseen
- RRF-avustusvaltuudet ja rahoitushaut painottuivat erityisesti vuodelle 2022.
- Yritysten TKI-toimintaa tuetaan myös Business Finlandin myöntämille TKI-lainoille osoitettavalla valtuudella, joka on ensi vuodelle noin 147 miljoonaa euroa.
- Business Finlandin toimintamenoihin määrärahaa yhteensä noin 103,6 miljoonaa euroa:
 - Viennin ja kansainvälistymisen edistämiseen,
 - Talent/Work in Finland –toimenpiteisiin, ulkomaisten investointien edistämiseen, Suomeen suuntautuvan matkailun edistämiseen sekä sekä
 - Rahoitustoiminnan ja muihin hallintokuluihin (rahoituspäätösten vaikuttavuus ja laatu).
- Vienninedistämisen ja erityisesti ulkomaanverkoston samoin kuin Talent-toimintojen resursseja kuluvalle vaalikaudella lisätty. Vahvistuvat edelleen vuonna 2023.
- Ohjelmatoiminnan kautta edistetään yritysten kasvupotentiaalia ja kansainvälistymistä.
- Team Finland –verkosto tarjoaa yrityksille sujuvan palvelupolun maakunnista maailmalle.

Finnvera

- täydentää rahoitusmarkkinoita sekä vauhdittaa kasvua ja vientiä. Vienninrahoituksen valtuudet ovat tärkeitä Suomen viennin ja talouskehityksen kannalta.
- Finnveran valtuudet ja vastuut.
- Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä suoria vientiluottoja koskeva hallituksen esitys, jonka tarkoituksena on edistää erityisesti pk-yritysten vientiä ja pienempiä vientikauppoja.

ELY-keskukset

- Pk-yritysten kilpailukyvyn ja kansainvälistymisen kehittämiseen käytettävissä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman (EAKR) mukaista rahoitusta; lähes 70 % kohdentuu Itä- ja Pohjois-Suomeen.
- Vuonna 2023 ohjelmaan sisällytetään myös oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF): tuetaan vähähiilisen siirtymän edistämiseksi mm. uuden liiketoiminnan luomiseen ja pk-yritysten uudistumista.
- EAKR ja JTF 2023 kehittämis- ja investointihankkeisiin noin 170 milj. euroa.

VTT

- Riippumattomana tutkimuslaitoksena edistää tutkimuksen ja teknologian laaja-alaista hyödyntämistä elinkeinoelämässä ja yhteiskunnassa.
- VTT:n yleisavustus pienenee 4,5 miljoonaa euroa vuoden 2022 talousarvioon nähden (97 milj. euroa 2023).
- VTT:n koordinoimat EU-tasoiset hankkeet edesauttavat suomalaisten toimijoiden, erityisesti pk-yritysten, pääsyä eurooppalaisiin verkostoihin, uusiin teknologioihin ja syntyviin markkinoihin.

TKI-politiikka

- Hallitusohjelmassa on asetettu pitkäjänteinen tavoite kääntää valtion T&K-rahoitus kasvu-uralle ja toteuttaa toimia, joiden avulla Suomen T&K-investointien BKT-osuus eli nk. T&K-intensiteetti nousee 4 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.
- T&K-intensiteetin tasaisen kasvuvauhdin perusteella hallituskauden lopulla vuonna 2023 Suomen T&K-intensiteetin tulisi olla 3,3 prosenttia. Vuonna 2021 ennakkoarvion mukaan 2,85 prosenttia.
- Valtion T&K-rahoituksen – jonka tulisi kattaa noin 30 prosenttia T&K-menojen kokonaisrahoituksesta – osalta hallituskauden tavoitteena on ollut saavuttaa 1,0 prosenttia BKT:sta vuonna 2023 ja 1,2 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.
- Parlamentaarisen TKI-työryhmän suositusten mukaisesti hallitus on valmistellut esityksen laiksi T&K-toiminnan yhdistelmäverovähennyksestä verotuksessa.
- Uuden T&K-verokannustimen arvioidaan kannustavan erityisesti pieniä ja keskisuuria (pk) yrityksiä T&K-toiminnan lisäämiseen tai laajentamiseen.
- Tärkeää, että T&K-rahoituslisäykset kohdennetaan siten, että innovaatiojärjestelmä kehittyy tasapainoiseksi ja vuorovaikuttavaksi kokonaisuudeksi, joka kannustaa yksityisiä toimijoita lisäämään T&K-panostuksiaan ja yhteistyötä tutkimuksen kanssa.

Vihreä siirtymä

- Siirtymistä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa vauhditetaan investoimalla uusiutuviin energialähteisiin, edistämällä resurssitehokkuutta (energia- ja resurssitehokkuus) sekä lisäämällä uusiutuvan energian osuutta energian käytössä.
- Elinkeinoelämän keskeiset toimialat laativat vuosina 2019 ja 2020 vähähiilisyyden tiekartat, jotka tukevat Suomen hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamista vuoteen 2035 mennessä.
- Keskeinen osa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista ovat erilaiset tuet energiatehokkuudelle ja uusiutuvalla energialle.
 - investoidaan uusiutuviin energialähteisiin, edistämällä resurssitehokkuutta (energia- ja resurssitehokkuus) sekä lisäämällä uusiutuvan energian osuutta energian käytössä.
 - Tavoitteiden saavuttamisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja innovoinnin tuloksilla on keskeinen merkitys.
- Ilmastotavoitteisiin liittyy etenkin seuraavat momentit:
 - Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen, Energiatuki, Julkisen liikennesähkön ja –kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen, Uusiutuvan energian tuotantotuki.
- Energiaintensiiviselle teollisuudelle myönnetään sähköistämistukea.
- Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että nykyisillä tukiohjelmilla ja määrärahan mitoituksella voidaan edistää kohtuullisesti ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista.

Kansainvälisten osaajien houkuttelu

- Osaajien maahanmuuttoa tarvitaan vahvistamaan ja kansainvälistämään Suomen yritys- ja innovaatiotoimintaa sekä tukemaan investointien saamista Suomeen.
- Suomessa myönnettävien työperusteisten oleskelulupien määrä on jo kasvussa, mutta globaali osaajakilpailu on kovaa ja Suomen houkuttelevuutta on edelleen lisättävä.
- TEM rakentaa työperusteisen maahanmuuton pysyvää ns. Work in Finland –toimintoa
- Pysyvä, kasvava budjettirahoitus kansainvälisten osaajien houkutteluun on mahdollistanut Business Finlandin ns. Talent-toiminnan vakiinnuttamisen.
- Business Finland voi myöntää yrityksille rahoitusta kansainvälisten osaajien palkkaamisen edistämiseksi.
- Talent Hubit ovat alueellisia yhteistyömalleja, jotka tarjoavat asiakaslähtöisiä organisaatorajaj ylittäviä palvelupolkuja kansainvälisten osaajien tueksi. Kevään 2022 kehysriihen mukaisesti kunnille osoitettu Talent Hub –valtionavustus tulee olemaan 1 milj. euroa vuodesta 2023 alkaen.

Kiitos!